

як обов'язкового інструменту що дає можливість оцінити ризики суттєвих викривлень якісної аудиторської перевірки бути не може.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №996-XIV від 16.07.1999 р.

2. МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єктів господарювання і його середовища» - Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 років.

УДК 657

Клименко Яна Василівна,
аспірант кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТУ ТА НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах ведення бізнесу особливої актуальності набуває питання довіри як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів до фінансової звітності. Це, безпосередньо, стосується й ситуацій, у яких існують обґрунтовані сумніви у неупередженості суб'єктів господарювання при здійсненні операцій з контрагентами, які є пов'язаними особами, та відображення цих операцій у звітності.

Єдиним методом, що може забезпечити впевненість у достовірності інформації, представленої у фінансовій звітності, є аудиторська діяльність. Аудит є надійним способом підтвердження даних фінансової звітності, необхідний як підприємству, так і його акціонерам, постачальникам, кредиторам, інвесторам, і суспільству в цілому, тому питання перспектив розвитку аудиторських послуг в Україні є досить актуальним [2, с. 63].

Для забезпечення можливості виконання аудитором покладених на нього обов'язків необхідно постійно підвищувати рівень контролю якості та дотримання етичних принципів при проведенні аудиту, а також забезпечити незалежність його діяльності.

Ринок аудиторських послуг є відкритою та контрольованою системою. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [4] усі аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності (САД) підлягають суспільному нагляду. Відповідальним за здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, котрий складається з Ради нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості.

У той же час, професійне самоврядування аудиторів здійснюється через

Аудиторську палату України (АПУ), яка здійснює як функції реєстрації аудиторів та САД, контролю за безперервним навчанням аудиторів, захист їх професійних прав, так і контроль якості аудиторських послуг суб'єктів, крім тих, які здійснюють аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес тощо.

Одним із важливих повноважень АПУ є забезпечення доступу та відкритості інформації стосовно аудиторів та САД. Реалізується дана функція шляхом отримання та аналізу від САД звітів про надані ними послуги та надання до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю узагальненої інформації про діяльність цих суб'єктів та узагальнених даних про стан аудиторської діяльності в Україні.

Для забезпечення відповідного рівня узагальненості та уніфікованості інформації про результати діяльності у звітному періоді кожного окремого САД, усі вони зобов'язані не пізніше 28 лютого року, наступного за звітним подавати до АПУ річний звіт за формою №1-аудит «Звіт суб'єкта аудиторської діяльності про надані послуги» [5].

За результатами аналізу наданої інформації, АПУ щороку оприлюднює узагальнену інформацію про стан аудиторської діяльності в Україні [3]. Крім того, дані щодо результатів діяльності суб'єктів у сфері бухгалтерського обліку й аудиту та консультування з питань оподаткування наводяться у щорічних та кварталних звітах Державної служби статистики України [1].

Досліджуючи особливості здійснення аудиту та надання аудиторських послуг шляхом опрацювання даних зазначених звітів, маємо змогу здійснити аналіз ринку аудиторських послуг в Україні протягом останніх років. Оцінку стану ринку аудиторських послуг доцільно здійснювати, базуючись на аналізі динаміки та структури основних його показників.

Згідно положень чинного законодавства, аудитор провадить аудиторську діяльність у складі аудиторської фірми та/або як фізична особа-підприємець чи провадить незалежну професійну діяльність, за умови що така особа не є працівником аудиторської фірми. У той же час, САД можуть надавати аудиторські послуги лише після включення до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, котрий складається з чотирьох розділів: аудитори; суб'єкти аудиторської діяльності; суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності; суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес [4].

Так, станом на 31 грудня 2019 року чинний сертифікат аудитора мали 2720 осіб, що менше даного показника в порівнянні з попереднім періодом (2725 осіб на 2018 рік). Незважаючи на незначне зменшення кількості сертифікованих аудиторів у 2019 році порівняно з попереднім, при дослідженні звітів минулих років, можемо стверджувати про позитивну динаміку даного показника (2646 осіб на 2016 рік та 2653 особи на 2017 рік).

За даними звіту АПУ 2019 року, в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності знаходилось 900 САД, із них 861 аудиторська фірма та 39 фізичних осіб-підприємців. Аналізуючи дані звіту попереднього року,

можемо спостерігати збільшення на 7 одиниць кількості аудиторських фірм. У той час, як кількість фізичних осіб залишилась на минулому рівні, однак, незважаючи на це, зміни відбулись у розрізі регіонів. Так, кількість фізичних осіб-підприємців зменшилась по одному у Дніпропетровській та Полтавській областях, у той же час, відповідно, даний показник збільшився у Донецькій та Черкаській областях. У порівнянні з 2017 роком кількість САД у 2018 році зменшилась на 66, у тому числі на 52 аудиторські фірми та 14 фізичних осіб-підприємців. Отже, за даними звіту АПУ, спостерігаються незначні коливання та позитивне збільшення кількості САД.

До суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності протягом 2019 року було включено 248 аудиторські фірми, що на 42 більше показника попереднього року.

Позитивна динаміка прослідковується і щодо кількості суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес. Так, згідно звіту за 2019 рік, до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності включено 88 САД, у той час, як даний показник за 2018 рік був на рівні 72 САД.

Одночасно з поступовим збільшенням кількості САД в Україні, збільшується і обсяг наданих ними послуг. Так, за даними звітів, наданими до АПУ, кількість завдань, виконаних САД у 2019 році на 748 одиниць більше показника попереднього періоду. Відповідно, збільшився і фактичний обсяг наданих послуг на 432 787 тис. грн. аналогічного показника 2018 року.

Розвиток ринку аудиторських послуг має пряму залежить від економічної ситуації країни і в сучасних умовах диференціювався за напрямками та інтересами клієнтів. З кожним роком розширюється кількість професійних послуг аудиторів, що певною мірою відкриває нові можливості як перед виконавцями, так і перед замовниками цих послуг. Нині ринок аудиту зазнає суттєвих змін, які, насамперед, пов'язані зі змінами в економіці країни [6, с. 98-99].

Наведений аналіз ринку аудиторських послуг демонструє поступове збільшення як аудиторів та САД, так і кількості та обсягів наданих ними послуг. Поряд з цим посилюються і вимоги як до професійних якостей аудитора, так і до якості професійних аудиторських послуг.

Список використаних джерел

1. Діяльність підприємств. Статистична інформація. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 22.11.2020).

2. Жукова Т.А., Ганус І.С., Плікус І.Й. Аналіз ринку аудиторських послуг в Україні. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2019. №2. С. 63-69. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76894> (дата звернення: 20.11.2020).

3. Інформація про стан аудиторської діяльності в Україні. Звіт Аудиторської палати України. Аудиторська палата України : веб-сайт. URL : <https://www.apu.com.ua> (дата звернення: 22.11.2020).

4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. №2258-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 21.11.2020).

5. Про Звіт суб'єкта аудиторської діяльності про надані послуги та Інструкцію про складання та подання звітності за формою № 1-аудит (річна) «Звіт суб'єкта аудиторської

діяльності про надані послуги» : Рішення Ради Аудиторської палати України від 28 серп. 2019 р. №19/1. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v19_1230-19 (дата звернення: 21.11.2020)

6. Сиротюк Г. Ринок аудиторських послуг України: стан та перспективи в умовах євроінтеграції. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал. 2016. Вип.3. С.97-104. URL : <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/292> (дата звернення: 20.11.2020).

УДК 657.6

Колесніченко Анастасія Сергіївна,
к. е. н., доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

КОМПЕТЕНЦІ АУДИТОРІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АУДИТУ

В результаті впровадження прогресивних інноваційних технологій виробництва, ускладнення чинників формування ринкової кон'юнктури, динамічного розвитку та взаємопроникнення правових, фінансово-економічних, соціально-психологічних, інституціональних систем, обумовлених глобалізаційними процесами, посилюється значущість проведення відповідного реформування сфери дії контрольних механізмів та функцій, що комплексно залежить від ефективності здійснення професійного аудиту. У період сталого розвитку головною місією аудиту стає: підтвердження достовірності публічної фінансової звітності для забезпечення здійснення обліково-аналітичних процедур різними групами користувачів, захист економічних інтересів широкого кола власників, які приймають управлінські рішення в умовах невизначеності та значних ризиків втрати капіталу через обман, шахрайство та роботу з недостовірною інформацією [1, с. 64].

Серед вітчизняних науковців, які досліджували окремі питання та проблем формування аудиторської діяльності необхідно виділити роботи: Виноградової М.О., Гуцаленко Л.В., Довбневої Д.В., Дорош Н.І., Жирної Ж.А., Книжник Л.Ю., Кожушко О.В., Мардус Н.Ю. [3], Обушної Н.І. [5], Роздобудько Е. В., Шевчук В.Р., Шульги С.В. [6] та інших. Зарубіжними авторами також ґрунтовно розглядалися питання організації та методики аудиту, особливо слід виділити наукові праці: Р.А. Адамса, А. Аренса, Дж. Лоббека, Дж.К. Робертсона та інших. Зважаючи на значний науково-прикладний внесок з цієї проблематики, зроблений вище переліченими дослідниками, необхідно підкреслити, що сучасні виклики, пов'язані з невизначеністю бізнес-середовища, диктують нові умови в контексті обліку, оподаткування та аудиту для суб'єктів господарювання, які прагнуть утримувати міцні позиції в своїй галузі.